

Opiskelijoiden harjoitus- ja opinnäytetöiden tekijänoikeudet

Yleistä

Henkilö, joka luo kirjallisen tai taiteellisen teoksen, saa yksinomaisenoikeuden määrätä teoksensa käytöstä eli hänellä on tekijänoikeus teokseensa. Tekijänoikeus voi syntyä myös useille opiskelijoille yhteisesti ryhmätyönä tehdyissä opinnäytetöissä.

Tekijänoikeutta nauttiva harjoitus- tai opinnäytetyö voi olla esim. maalaus, performanssi, videotaltiointi, cd, tietoverkko- tai virtuaaliodellisuustyö, kirjallinen työ, tuotesuunnittelutyö tai muu taiteellinen teos. Tekijänoikeussuojan ainoa edellytys on työn omaperäinen ilmenemismuoto. Tiedot, ideat, teoriat ja tieteelliset tulokset eivät sinänsä ole tekijänoikeudellisesti suojattuja, vaan se muoto, johon ne on saatettu.

Teoksen julkistaminen kytkeytyy tekijänoikeuksien rajoituksiin. Ennen teoksenjulkistamista tekijällä on rajoittamaton yksinoikeus määrätä teoksestaan. Julkistetusta teoksesta on mm. lupa ottaa lainauksia. Teos tulee julkistetuksi, kun se on tekijänsuostumuksella saatettu yleisön saataviin. Esimerkiksi kun teos asetetaan näytteille julkiseen paikkaan, niin se saatetaan yleisön saataville.

Tutkimustuloksia voi siis hyödyntää, ei kuitenkaan suoraan kopioiden tai muunnellen. Tuloksista on lupa ottaa lainauksia hyvän tavan mukaisesti ja tarkoituksen edellyttämässä laajuudessa. Teosta käytettäessä esim. näyttelyssä tai julkaisussa tulee ilmoittaa tekijän nimi. Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan käytännöt.

Yliopiston kustantama työ

Yliopiston varoilla tehdyn työn omistusoikeus on yliopistolla. Tekijänoikeus syntyy opiskelijalle. Jotta yliopistolla olisi oikeus käyttää opiskelijoiden tekemiä harjoitustöitä opetus-, tutkimus- ja tiedotustoiminnassa, opiskelijan tulee luovuttaa rajoitettu käyttöoikeus yliopistolle kirjallisella sopimuksella. Teosta ei saa muuttaa sellaisella tavalla tai saattaa yleisön saataviin sellaisessa yhteydessä, että tämä loukkaa teoksen omaperäisyyttä tai teoksen taiteellista arvoa. Opiskelijalla on mahdollisuus lunastaa yliopiston kustannuksella tehdyn harjoitus- ja opinnäytetyön maksamalla työn kustannukset yliopistolle.

Opiskelijan kustantama työ

Opiskelijan kustantaman työn omistusoikeus ja tekijänoikeus on opiskelijalla. Opiskelija voi luovuttaa rajoitetun käyttöoikeuden yliopistolle erillisellä kirjallisella sopimuksella. Yliopistolla on tällöin oikeus käyttää opiskelijoiden tekemiä harjoitustöitä opetus-, tutkimus- ja tiedotustoiminnassa. Teosta ei saa muuttaa sellaisella tavalla tai saattaa yleisön saataviin sellaisessa yhteydessä, että tämä loukkaa teoksen omaperäisyyttä tai teoksen taiteellista arvoa.

Hankkeet

Erilaisissa projekteissa tuotetun työn omistusoikeus on joko yliopistolla tai rahoittajalla tai muulla hankeosapuolella. Tekijänoikeus syntyy työn tekijälle, mutta useimmiten rahoittaja tai muu hankeosapuoli edellyttää oikeuksien siirtämistä tekijältä yliopistolle. Siirtosopimukset tehdään hankekohtaisesti.

Julkistaminen

Tekijänoikeus ei edellytä kirjallista suostumusta esim. opinnäytetyön julkistamiselle. Opinnäytetöiden käsittelyyn (työn arvostelu tiedekuntaneuvostossa, kirjastoon luovutettava kappale) liittyvät käytännöt on esitetty opinto-oppaassa ja ovat siis opiskelijoiden tiedossa. Kun tekijä luovuttaa opinnäytetyön arvosteltavaksi, työ tulee myös tekijänoikeudellisesti julkistetuksi. Mikäli opinnäytetyö sisältää salassa pidettävää tietoa ja tulosten käyttöä halutaan rajoittaa, pro gradu -tutkielma voidaan todeta salaiseksi tietyksi ajaksi (katso erilliset ohjeet).

Harjoitustyön säilyttäminen yliopiston tiloissa

Opiskelijoiden on noudettava luokista ja varastoista harjoitustyönsä kolmen kuukauden kuluessa arvostelusta. Mikäli opiskelija ei hae harjoitustöitään tänä aikana, voidaan opiskelijan katsoa luovuttaneen omistus- ja muut oikeudet yliopistolle.